

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1912. augusztus 18.

185. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház 1 em.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 400.

Előfizetés ár:

Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A kereskedelmi szerződések előkészítése.

A jelenleg érvényben levő kereskedelmi szerződések túlnyomó része 1917-ben jár le. Körülbelül két év múlva itt lesz az időpont, mikor egész Európában megindulnak már a szerződések megkötésére vonatkozó tárgyalások. Tíz éves periódusra rendezik az egyes államok a külfölddel szemben fennálló gazdaságpolitikai viszonyait, nem esoda, ha valamennyi már ma arra törekszik hogy a szerződési anyag, az adható és nyerhető értékek és ellenértékek lehetőleg teljes és tökéletes ismeretével menjenek bele a tárgyalásokba.

Magyarország kétségtelenül azok közé az államok közé tartozik, amelyeknek legnehezebb a helyzetük a meginduló tárgyalásokban. Nekünk ugyanis nemcsak a külállamokkal kell megegyeznünk a szerződéskötés alkalmával, hanem már előzetesen tisztába kell jönnünk Ausztriával is, meg kell állapodnunk vele a tarifában, amelynek alapján a külfölddel való tárgyalásokat megindíthatjuk. Súlyosbíttja a helyzetet, hogy kereskedelmi és fizetési mérlegünk a külfölddel szemben — beleértve Ausztriát is — már évek óta passzív és ez a passzivitás emelkedő tendenciát mutat. A múlt évben például szakértők becslése szerint körülbelül

A „Tengerpart” tárcája.

Zátonyon.

Mialatt Chambon nagy idegesen egy esomó papirost tűzbe dobott, egymásután nyitogatta ki s zárta be íróasztala fiókjait, izgatottan fel-alá futkosott a szobában, értelmetlen szavakat mormolt, inasa, Antonin hidegen és kimérten újra a helyére rakosgatta a butorokat és csecebecséket.

— S most elégethetek mindent, nagyságos uram? — kérdezte aztán.

Chambon igent bólintott s nyomban utána a sok irás lobbort vetett a kandallóba. Majd újjával rámutatott a menetrendre.

— A nagyságos urnak nem kell még egyszer utána nézni, — mondta Antonin. — Pontosan tudom, hogy a vonat nyolc óra tizenöt percekre indul.

Chambon gépiesen lopotgatta a menetrendet.

— Tehát három-négy óra időm van még, — sóhajtott s egy karosszékre dőlt.

— Ne izgassa fel magát annyira, nagyságos uram, — mondta Antonin. — Ilyesmi akárkivel megeshetik. A múlt évben a barátjának is arra kellett gondolnia . . . Hogy is hívták csak?

— Varon-t gondolod?

— Igen, Varon urat. Ő is rosszul spekulált, el kellett hagynia Párist s ma boldogan él valahol a külföldön.

— Az ő adóssága hat millióra rugott. Nem sok hujja volt, hogy az én pénzem is nála veszett. Szerencsére sikerült akkor épp

300—400 millió koronával növekedett a passzivitás folytán a külfölddel szemben fennálló összes adósságterhünk.

Ilyen viszonyok mellett kétszeresen indokolt volna, ha az országnak minden faktora, amely a kereskedelmi szerződésben érdekelve van, nekilátna az előkészítés munkálatainak, tájékoztatná a kormányt ohajjáról és különösen megbízható anyagot nyújtana az 1906. évi kereskedelmi szerződések hatásainak megismerésére, hogy előre meg lehessen állapítani az eszközözendő változtatásokat.

Elhelyet azonban mit látunk? Fölvetődik a vámpolitikai központ alapításának terve. A jelszavak országa lévén, az új cím nagyon megtetszik mindenkinek.

Nagy béka-egérharc folyik a körül hogy kit vegyenek be a vámpolitikai központba, kit nem, három alelnöke legyen-e vagy négy, sőt most már arról is vitáznak, hogy egy központ legyen-e vagy kettő, de a kérdés érdemi részében, a szerződések anyagának előkészítésében nem történt és nem történik semmi.

A dolgok illetően állásában félok hogy ismétlődni fognak azok a szomorú tapasztalatok, amelyeket az eddigi vám- és kereskedelmi szerződések megkötése alkalmával tettünk. Ezek a tapasztalatok már valósággal sablonszámba mennek. Németország, a mely vámpolitikai szempontból vezető és

bőrrel megmenekülnöm.

— Hatmillió! — kiáltott fel Antonin. Egy pillanatig habozott. — Kérem, nagyságos ur, ne vegye most zokon tőlem, ha kérdezni merek valamit. De már oly régen szolgálom a nagyságos urat, alázatos hűséggel. Mennyi a nagyságos ur adóssága?

Chambon felugrott a karosszékéből s toporzékolva rugdosta a padlót.

— Hisz éppen az az én bajom, hogy a passzívám nagyon jelentéktelenek . . . A Varon-énak a hatodrésze, mit, a tizedrésze stínes.

— Igazán, a világon mégis csak nagy az igazságtalanság, — vélte Antonin. — De nem tuloz-e a nagyságos ur? Talán mégis lehetséges volna az ügyeit rendezni.

Chambonnak korlátlan bizalma volt inasához. Tizenöt év óta szolgált nála az öreg higgadt, pontos ember, azóta, hogy néhány sikerült tőzsdéi művelettel kilábolt zilált és szükös helyzetéből.

— Ha ma este nem utazom el, holnap vagy legkésőbb holnapután letartóztatnak, — mondta neki a legkomolyabb meggyőződés hangon.

— A nagyságos ur jobban van tájékozva az ilyen ügyekről, mint én, — mondta rá Antonin. — Utazzék hát el, ha jönnek látja. Ne aggódjék. Akinek pénze van, annak mindenütt jól megy a sora.

Chambon ösztönszerűen odanyult a pénztárcájához s mintán megolvasta a bankjegyeit, megkönnyebbülten lélegzett föl. Belebújt prémes felöltőjébe, kalapot, botot vett s balkán ezt mondta Antoninek:

— Háromnegyed nyolcokor légy a pályaudvaron.

együttal legjobban felkészült állama Közép-Európának, elkészül a szerződések anyagával. Erre megindítja atárgyalásokat. Ausztria, amely egy fokkal hátrább van az előkészületeivel, már hozzá kénytelen alkalmazkodni. Magyarország pedig, amelynek egyáltalában semmiféle pozitív anyaga nincs, saját érdekeit nem ismerve, kettős járszalagra kerül. Mi történik ezután? Németország előttünk köti meg kereskedelmi szerződéseit a balkán államokkal, biztosítva egyrészt saját ipari kivitelének érdekeit, másrészt mezőgazdaságának védelmét. Utánuk tárgyalni kezd velünk. Tekintettel a szövetségi viszonyra, tekintettel a fennálló kényszerhelyzetre, nagyrészt alkalmazkodunk a német kívánalmakhoz. Ezután jönnek a balkán államok. Ezek tisztában vannak vele, hogy a szerződés végére illesztendő legtöbb kedvezményi záradék biztosítja neki mindazokat a kedvezményeket, amelyeket Németország és a monarchia tettek egymásnak és tudják, hogy a monarchia kiadta már kezéből a fegyvert, amelyet velük szemben használhatna. Ebben az időpontban a monarchiának alig van már olyan tárgyalási anyaga, amelyet különösen az ipari kivitelnek teendő kedvezményekért cserébe följajánthatna.

Ezt jelenti az elsőség a tárgyalások megindítása és a szerződések megkötése alkalmával. A lekésésből pedig az következők

Az inas alázatosan meghajtotta magát. Chambon megindult a nagy boulevard felé. Utközben találkozott egyik tőzsdéi kollégájával. Kezet szorítottak.

— A klubba megy?

— Igen. Fölnézek pár percre.

— Jövök én is — azonnal.

Csakugyan ez volt a legjobb mód azt a pár órát elutazás előtt okosan eltölteni. Különben is utazás előtt volt tőle, hogy végleges eltűnése pillanatában még egyszer mutatkozzon barátai előtt. Egyikük se sejtette szerencsétlenségét, mert senki se tudta, hogy állnak pontosan viszonyai. Hogy az anyagi tönk szélére jutott, annak nem az asszony volt az oka, mert szerelmi kalandokra nem költött sokat s a nők csak jelentéktelen szerepet játszottak életében. Az ő története azoknak a zátonyra jutott, apróbb fajta üzereknek története volt, amelyről a lapok tíz sorban szoktak megemlékezni s amelyre idő múltán csak az áldozatok gondolnak. Több évi hebehurgya kószálás után vetődött Chambon a tőzsdére. Eleinte szerencsével játszott; lassanként pénzt is bíztak rá, melyet ügyesen és óvatosan elhelyezett.

Egy napon aztán elkezdett minden ok nélkül veszíteni s mivel azt hitte, hogy tovább úgy se tarthatja magát, meg akart szökni vagyona maradékával, ami még mindig szép összegecske volt. Egy fél óra tőzsdén, néhány ordítás az oszlopcsarnokban, öt-hat ceruzavonás elég volt, hogy ez a bizalommal és jókedvel a világba néző ember szökevénynyé változzék át. Mert Chambon nem tartozott a cinikus játékosoknak ahhoz a fajtajához, hely az aggályoskodást és emberieséget nem ismeri. Alkalmadtán szí-

— mint már az utolsó kereskedelmi szerződések igazolták — hogy mi kerülünk vámháboruba a balkán államokkal, egy olyan kereskedelempolitikai irányzatért, amelyet tulajdonképpen Németország inaugurált és reánk kényszerített.

A veszedelem, hogy ismét belekerülünk ebbe a vámpolitikai dilemmába, megint fenforog. Csak egy pillantást kell vetnünk azokra a nagy előkészületekre, amelyek mástutt a kereskedelmi szerződések elkészítése terén folynak, össze kell ezeket hasonlítani azzal a relatív tétlenséggel, amelyet nálunk tapasztalunk és nyomban igazolódni fog, hogy a megrajzolt perspektívától való félelem nem alaptalan.

Említettük már, hogy az előkészületek Németországban folynak a légszélésebb mederben. A kereskedelmi kamarák központi szerve, a „Handelstag“ 1906 óta ugyiszólván állandóan permanenciában van és gyűjti az anyagot, amelyből a jelenleg érvényben levő kereskedelmi szerződések hatása megismerhető és mely alapul szolgálhat a legközelebbi kereskedelmi szerződések megkötésénél. A „Handelsvertragsverein“ kezdeményezésére számos ipari és kereskedelmi szakegyesület bevonásával február 3-án egy másik szervezet is alakult „Handelspolitisches Verstaendigungs-Komitee“ cím alatt a kereskedelmi szerződések előkészítése céljából. Az „Aeltesten der Kaufmannschaft“ testülete szintén megkezdte az előmunkálatokat és a birodalmi kancellárhoz intézett memorandumában vázolta azokat az irányelveket, amelyek a kereskedelmi szerződések megkötése alkalmával elsősorban volnának tekintetbe veendőek. Németországban azonban nemesak az ipari és kereskedelmi érdekképviselők, hanem a birodalmi gyűlés pártjai is körvonalozzák már álláspontjukat a jövőendő kereskedelmi szerződések tekintetében. A centrum például már megjelölte az eszközrendő termelés-statisztikai főlvételek alapelveit és irányelvül állította a kormány elé, hogy a szerződések megkötése alkalmával igyekezzenek a külföldet ugyanazon szociálpolitikai intézkedések megvalósítására készíteni, amelyek Németországban már megvannak. E látszólag ár-

vesen tett társainak szolgálatokat s önzésében volt bizonyos szeretetreméltóság. Azon az éjszakán, mely összeomlását követte, rosszul aludt s kellemetlen megállapítások rajzottak agyában. Egy pillanatra az a gondolat is átvillant elméjén, hogy elejtse szökési tervét, bűnbánóan, lehorgasztott fejjel bevárja a bíróság döntését s kiadja hitelezőinek az egész pénzt, ami a katasztrófából megmaradt. S csak miután kiszámította, hogy így igazán jelentéktelen összeg jutna mindegyikre, vert benne gyökeret az az elhatározás, hogy megszökik. A következő napon már alábbhagyott egy kicsit a lelkiismeretfurdalása, de szíve aggodalmasan dobogott még akkor is, mikor megtette az utra szükséges előkészületeit. S most belépett a klub kis termébe, ahol a józan tagok, kereskedők és tőkepénzesek, akik nem játszottak baccarat-t, tartózkodtak. Itt a legtöbb asztalon a bridge járta; egyesek kisebb csoportokba verődve beszélgettek, mindenki otthonosan érezte magát s hangos, vidám kedélyesség uralkodott a teremben.

Chambon első tekintete kliensére, Émile Belin-re esett, aki egyike volt a klub legrégebbi tagjainak. Nem kellett nógatni, hogy játszanak egy partit, azonnal leült vele egy asztalhoz.

Émile Belin ügyes műveletekkel igen szép vagyont szerzett s veszteség nélkül vonult vissza a tőzsdétől. Most már, mint mondani szokta, csak egészen biztos üzleteknél állt elő hébe-hóba kisebb-nagyobb összegekkel. Nagyon büszke volt arra, hogy mindenki dicsérte jó szimatját és még soha senkinek se sikerült őt becsapni. Néha, mikor

atlan kíváncsi ipari szempontból igen nagy fontossággal bír. A szociális terhek ugyanis az ipar versenyképességét igen erősen befolyásolják. A centrum javaslata tulajdonképpen azt célozza, hogy Németország szociálpolitikai terhekkal ne legyen erősebben megterhelve, mint más államok ipara. Tényleg azonban a helyzet úgy áll, hogy Németország erős, a kezdet nehézségeivel már nem küzdő ipara könnyen visel el olyan szociális terheket, amelyek a magyar ipar versenyképességét erősen megbénítanák. Ismét egy példa, amely a más oldalról jövő készülődések ismeretének fontosságát bizonyítja.

A német érdekképviselők nagyarányú készülődésével szemben azonban a kormány sem maradt télen. 1910-ben a birodalmi kormány pontos termelés-statisztikai felvételeket eszközölt az érvényben levő vámpolitikai hatások megismerése céljából. Ezek alapján a kormány — mint azt már többszöri kijelentésekből tudjuk — arra a megállapodásra jutott, hogy a jelenlegi vámpolitikai szisztémát nagy általánosságban megtartja, nem új vámtarifa alapján indítja meg a tárgyalásokat, hanem a szükségesnek mutatkozó változtatásokat novella formájában illeszti a jelenlegi vámtarifához. Az általános elv tehát Németországban már tisztázva van; most már a részletkérdések következnek.

Oroszországban a kereskedelmi miniszterium saját kebelében vámtarifa-előkészítő bizottságot szervezett, a szabad érdekképviselőket pedig permanens konferenciára hívta meg kívánságaik kifejtése céljából. Az előkészületekből különösen két körülmény bír érdekekkel reánk nézve. Az egyik az, hogy Oroszország a magas gabonaárakat ki akarja használni a maga javára, a másik pedig, hogy a kereskedelmi miniszter bejelentette, hogy az iparágak egész sorozatánál a vámpolitikát emelni szándékozik. Magyarország szempontjából, különösen, mióta mezőgazdasági gépkivitelünk Oroszországba erősen emelkedik, ez a körülmény elég nagy fontossága.

Olaszországban a kereskedelmi kamarák és az ipari érdekképviselők már meg-

megérezte, hogy valamelyik kollégájának „disznója“ van, rá-rábizott egy-egy szerényebb összeget s a szerencse mindig kedveskedett neki. Különös előérzetekkel a kezdőket választotta s ezt úgy hitta, hogy „pártfogolni kell a fiatalokat“.

Chambon igen nagy bizalommal tüntette ki és több pénzt adott neki spekulációra, mint bárki másnak. Mindenütt magasztalta rendkívüli finánciális tehetségét.

Mikor leültek, Chambon kihuzta zseboráját, rápillantott és ezt gondolta magába: — Még van elég időm. Komikus volna, ha elutazásom előtt még sikerülne őt egy pár aranyesikótól megkönyvitnem.

De miközben a kártyákat keverte, újra fölülkerekedett benne a veszedelem jöndulat.

— Szegény Belin! Nem; igazán jobb szeretném, ha én veszítenék — persze, nem sokat.

Amde véletlenül hallatlan szerencséje volt. Egy órai játék után Belin, akinek el kellett menni, fölkel a helyéről ezekkel a szavakkal:

— Mára épen eléget vesztettem.

Chambon-nak még annyi ideje maradt, hogy egy teljes órát tölthetett a vacsoránál. S bár egy csöpp étvágyat sem érzett, angolosan elhagyta a klubot és bement a nagy boulevardokon egy vendéglőbe, hova gyakorta el szokott járni. A főpincér rögtön elébe sietett.

— Hozzon valamit, de gyorsan — mondta neki. — Megjegyzem, hogy nem vagyok éhes. Színházba megyek és ebéd után még át kell öltözködnöm.

kezdték kiváncsi összeállítását. Ezenkívül a kormány De Marinis volt miniszterelnöke alatt egy bizottságot küldött ki a vámtarifa általános, elvi kérdéseinek megállapítása céljából. Ez a bizottság már határozott is abban a tekintetben, hogy Olaszország az egyes tarifa rendszerről térjen át a maximális és minimális tarifák rendszerére és oly formán állapítsa meg maximális tarifa tételeit, hogy azok harcra vámpolitikai szolgájanak azokkal az államokkal szemben, amelyek akadályokat gördítenek különböző agrártermények, bor, gyümölcs, virág kivitele elé.

De még Ausztráliában is, amely a felsorolt államokhoz képest vámpolitikai készülődéseivel megkésett, nagy mozgolódás észlelhető az egész vonalon és valószínű, hogy a késedelmet helyrehozolják. A kamarák és a „Zentralverband der Industriellen“ által még az 1906 évi vámszerződések előtt alakított Zentralstelle az egyes kamarák között már felosztotta a referálandó anyagot, úgy hogy mindegyik kamara megkapta azon iparágak viszonyainak ismertetését, a mely területében legerősebben van képviselve. Ezek a munkálatok körülbelül egy év alatt fejeződnek be és befejezésük után az osztrák kereskedelmi miniszterium abban a helyzetben lesz, hogy nagyjából ismerni fogja az ipar és kereskedelem összes kiváncsimaikat és megbízható tárgyalási alap áll a rendelkezésére.

E nagy készülődések láttára, melyeknek sorozatát könnyű volna még kiegészíteni, önkénytelenül felvetődik a kérdés, hogy mire várunk mi tulajdonképpen? A földművelésügyi minisztérium szervezett ugyan nemrégiben egy vámtanácsot, de az csak az agrárius kiváncsimaik összegyűjtésére van hivatva. Ez különben is a dolognak az egyszerűbb része, hisz a mezőgazdaságnál, ami a vámpolitikai kérdéseket illeti, nincsenek olyan komplikációk és ellentétes érdekek, mint az iparban, ahol a félgyártmányokat és készárukat előállító ipar érdekeit gyakran csak a legnagyobb nehézségek árán lehet összeegyeztetni.

A kormányra várni ebben a kérdésben nem lehet és nem is szabad. El kell ismerni,

S mialatt vaját kent egy szelet kenyérré, újra gyötörni kezdte az elkeseredés sárga helyzete fölött. Holnap már a szálló tulajdonosa, meg ezek a nevelésügyi frakciók pincérek mind tudni fogják, hogy Chambon megszökött, mert a tőzsdén tönkre ment. Tudni fogja az egész boulevard, az újságírók le fogják rántani és cikkeikben laméntálni fognak, hogy egyre szaporodnak a tőzsdén azok, akik szerencsétlen spekulációk után kerekelt oldanak. Ugy irnak és beszélnek majd róla, mint egy hitvány gazemberről. És Belin! A szegény Belin! Ő veszt, ő szenved legtöbbet. Chambon újra néhány igen kínos pillanatot élt át.

— A szalonkért elvállalom a felelősséget — mondta a főpincér és letette a tálat az asztalra.

— Ah! Szalonkát rendeltem? Már meg is feledkeztem róla.

Nagyon szerette a szalonka-pecsenyét s általában nagy inyenc volt. Megevett egy szép adagot a finom szárnyasból s azzal az ürügygyel, hogy szalonkához föltétlenül burgundit kell inni, rendelt a nehéz borból egy kis palackot. Egy csésze forró kávé, egy pohárka erős likör s egy műértő gonddal kiválasztott havanna csakhamar elűzték komor gondolatait. Tagjait jóleső érzés járta át, mely a gyomortól, a filozófusok apjától indult ki.

Chambon fizetett, bőséges borralalót hagyott az asztalon s kemény léptekkel kiment az utcára. Helyzete, tényleg nem volt rossz különösen, ha visszagondolt az inség éveire, amelyeket egykor átélt. Még nem lépte át a férfikor delét — negyvenéves volt

— **A király születésnapja.** Ma este a király születésnapjának évfordulójának előestéjén a városi zenekar indulókkal fogja bejárni a főbb utcákat. A holnapi hajnal a haditengerészet ágyú ütégei 21 lövéssel fogja üdvözölni. Hasonlóképpen a Dómtemplomban tartandó istentisztelet alatt is 21 diszlövést fognak tenni. Az ünnepi mise délelőtt tíz órakor kezdődik a Dómtemplomban az állami és városi hatóságok képviselőinek jelenlétében. A kikötőben horgonyzó hajók, az állami és városi épületek zászlódszót fognak öltetni.

— **Személyi hír.** Dunay László, a tengerészeti hatósághoz beosztott miniszteri osztálytanácsos tegnap szabadságáról visszaszerkezett s a jövő héten szerdán F u h r m a n n Ferenc távolléte idejére átveszi a tengerészeti hatóság vezetését.

— **Fedák Sári Lovranában vett telket.** Megirtuk a napokban, hogy F e d á k S á r i villát szándékozott vásárolni Abbaziában, de úgy látszik nem talált elég alkalmat, mert mint most értesülünk a művész Lovranában vásárolt telket, ahol egy kedvére való villát fog építtetni. Fedák Sári már meg is bizta N e u h a u s l e r Sándor abbaszai magyar építész egy szép, magyaros jellegű villa-terv elkészítésével. A villának jövő év tavaszára kell elkészülni, amikor is Fedák Sári állandó lakosa lesz Lovranának és csak néha-néha rándul fel a fővárosba, hogy újabb sikerekkel és babérokkal térhessen vissza.

— **A rendőrigazgató szabadságon.** Derencin Xavér rendőrigazgató nyolc heti szabadságát megkezdte. Távollétében Biasi Miklós dr. rendőrkapitány helyettesíti.

— **Megnyílik a városi középiskola.** A városi tanács közzé teszi, hogy az 1912-13. tanév elején megnyitja a városi 8 osztályos reálgimnázium első osztályát. A beiratások szeptember 1. 2. 3-án tartják meg a via Ciottán levő iskolaépület 14 számú szobájában. A városi reáliskola első osztályát is ebben az épületben fogják elhelyezni.

— **Prodam újabb bravurja.** Tegnap este hét óra körül vakmerő és gyönyörű repülés ejtette bámuldba a rákosi repülőter közönségét és az aviatikusokat. A fiemei származása P r o d a m Guidó, aki napról-napra bebizonyítja, hogy a jelenleg repüléseket végző magyar aviatikusok közt a legkiválóbb pilóta, produkált merész fölszállást. Napnyugtakor vitette ki gépét, a kitűnő „Horváth I. B.” monoplánt a Rákosmezőre s rövid start után egy szép kört irt le. Alig, hogy befejezte az első kört, elindult a léghen a hangárok fölé és csakhamar künn járt már a vasuti sínek fölött. Nemsokára elkerült a „Rendez-vous des aviateurs” aviatikus kocsmá fölé, onnan pedig a kőbányai sörgyár felé vette útját. A legnagyobb biztonsággal irt le köröket és nyolcasokat, miközben 460 méter magasságban járva, bekalandozta Kőbánya fölött a levegőtengert. Egy és fél kilométernyi utat tehetett meg azalatt, míg elkerült a Martinovics-tér fölé, ahol összeverődve nézték a rendkívüli látványt az emberek. Innen tovább folytatta légi útját a falak és mezők fölött, miközben hatalmas körivet írta le, megkerülte az egész Rákos tájékát. Mikor Rákosfalvánál járt, megdöbbenően meredek siklórepülés-

be kezdett és siklóleszállással jött onnan a repülőterre. Ez a már inkább zuhanó repülésnek nevezhető siklózás 28 másodpercig tartott! Az egész vakmerő légi kirándulás tíz perc alatt ment végbe, ebből fogalmat alkothatunk magunknak a repülés menetének sebességéről. Mikor Prodam ismét a földön volt, pályatársai és a közönség nagy ovációban részesítették.

— **Tengerészet az iskolákban.** Az osztrák kultuszminiszter a tengerészeti ismeretek iskolai elsajátítása tárgyában rendeletet küldött az összes iskolaszékeknek. A rendelet szerint az osztrák hadi- és kereskedelmi tengerészet rohamos fejlődése mellett nem maradhat el a tengerészetnek a lakosság legszélesebb rétegeiben való ismertetése sem s e célból a tengerészet tantárgyát be kell vinni az iskolákba is, hogy a jövő generáció már az iskola padjai között megismerkedjék a tengerészettel s a tengerészeti tudományok elemeivel. A kultuszminiszter felsorolja azokat a módokat, amelyek segítségével a tengerészeti ismereteket be lehetne oltani az ifjúságba. Így elsősorban különböző olvasmányok, a hajózással összefüggő történelmi események, felfedező utak ismertetése, valamint a földrajznak és a fizikának a tengerészetet érintő tanainak ismertetése által. A tankönyvek külön e célból a tengerészetet tárgyaló olvasmányokkal és képekkel egészítsék ki s ha ilyenek nem állnának rendelkezésre, a tanítószék vegyen tollat a kezébe. Így mondja ezt az osztrák miniszter. Nyilvánvaló ezekből hogy Ausztria kis tengeri partvonalával mindenáron tengeri nagyhatalommá akar fejlődni.

— **A rendőr ellen.** Terpkov Santo lovasrendőrnek tegnapelőtt szabadnapja volt s estefelé a feleségével együtt átment Susákra, ahol a Continental-szálló kerthelyiségében leültek. Az egyik szomszéd asztalnál több fiemei fiatalemberről álló társaság ült, amelynek egyik tagja sértegetni kezdte a rendőrt. A rendőr tiltakozott ez ellen, mire a kötekedő legény felkelt és mellbevágta. A kerthelyiségben erre parázs verekedés keletkezett, mert többen védelmükben vették a rendőrt. A susági rendőrség le akarta tartóztatni a verekedőket, akik azonban átszöktek Fiuméba. A hidon túl azonban elfogták őket s így visszakerültek a susági csendőrséghez, ahol mindnyájukat lecsukták.

— **A hajózási egyezmény és az Adria-részvények.** Az Est írja: A tőzsde nagy meglepéssel vett tudomást a Fiumében kötött osztrák-magyar hajózási egyezményről, amely a tőzsdei körök véleménye szerint az Adria jövedelmezőségét növelni fogja. Ezentúl az osztrák kormány nem fog szubvencionálni olyan hajójáratokat, amelyeknél az Adria hajói Triesztet érintik, viszont a magyar kormány kötelezettséget vállalt, hogy nem kedvezményez olyan járatokat, amelyeknél az osztrák Lloyd hajói Fiumét érintik. Ezen kikötésnek értékét a tőzsde igen kedvezően ítéli meg és ezen felfogás alapján az Adria-részvények fokozatosan 30 koronás áremelkedést értek el, ami a jelen tőzsdei viszonyok között nem kis esemény.

— **Az olasz haditengerészet köréből.** A törvényben megszabott korhatár elérése miatt gróf Bettolo viceadmirális a közelmúltban kilépett a haditengerészetből s nyugdíjba vonult. Am az admirális azért

— **A kereskedelemügyi minisztérium** már a legutóbbi kereskedelmi szerződések megkötése alkalmával megtett mindent, ami tőle tellett, összegyűjtött minden anyagot, amit lehetett. Hiányzott azonban, vagy legalább is nagyon hiányos volt a legfontosabb: az érdekeltség gyakorlati észrevételeinek, kívánalmainak ismerete. Pedig ez az, amit a bürokrácia végzett előmunkálatokkal, statisztikai fölvételekkel, következtetésekkel pótolni nem lehet. Elvégre semmiféle kormánytól, minisztertől kívánni nem lehet, hogy jobban ismerje a detail-dolgokat mint maga az érdekeltség és hogy sikerrel képviseljen olyan álláspontot, amelyet magának nincs alkalma megismerni.

A külföldi készülődések szolgáljanak intő példaként a mi számunkra. A komoly munka ideje már itt van; kezdjünk dolgozni. Hacsak nem akarjuk, hogy a legnehezebb kényszerhelyzetbe kerüljünk, sürgősen meg kell indítanunk a kereskedelmi szerződések előkészítésének munkáját.

Tonelli Sándor.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárat a susági híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susági Boulevard-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— Az „Adriatica” cognacgyár susági gyártelepe minden előzetes engedély nélkül megtekinthető reggel 8 órától este 6-ig.

A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyével tekinthető meg.

— A rizshántológár, a papírgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susági Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

—o—

— jó egészségnek örvendett s egy csomó ezresbankjegy duzzasztotta a pénztárcáját.

— Ha jól megfontolom a dolgot, egyáltalában nem kellemetlen rám nézve, ha elköltözöm innen. Páris hova-tovább lakhatatlan lesz. — Intett egy bérkocsisnak, mely lassu tempóban baktatott a járda mellett. — Milyen piszkosak ezek a bérkocsik, — gondolta magában.

Antonin a pályaudvaron várakozott rá. A jegyet is megváltotta.

— Semmit sem viszek magammal — mondta neki. Mindent a külföldön fogok beszerezni. Három négy nap múlva irok neked s utánam jössz.

— Örömmel látom uram — jegyezte meg Antonin — hogy ha pár órára el is vesztette a fejét, már újra helyén van. A felöltőjével megjelöltem a kupéban egy sarokülést.

— Nagyon helyes. A viszontlátásra, Antonin.

Chambon odanyújtotta inasának a kezét s ez tisztességtudóan megérintette. Aztán beleült a vasuti kocsiába.

Kényelmesen elhelyezkedett. Vele szemben a sarokban egy ur ült, ugyancsak prémes felöltőben. Ugyanolyan idős lehetett mint Chambon.

— Ha kolléga volna, gondolta Chambon s az eszmét fölötte mulatságosnak találta. Annyira s oly soká foglalkoztatta ez az ötlet, hogy igazán kellemesen érezte magát.

Töchterheim Abbazia

Nevelő és üdülő otthon leányoknak. — Német, angol, francia nyelv-és zene tanítás. — Pädagogiai vezetés. Orvosi felügyelet. Interurb. telef. 258. Prospectus.

továbbra is szolgálja a tengerészetet, csak más irányban, mert most elnökévé választotta meg a „Lega navale”, az olasz flotta-egyesület, amely egyike enmü legnagyobb tengerészeti egyesületnek, amennyiben száz hatvan állomáscsoportja és ötvenhétezer tagja van. Az egyesület szoros kontaktusban van a haditengerészettel s így bizonyos, hogy Bettolo szakszerű vezetése alatt az egyesület a jövőben még szorosabb kapcsolatokkal fűződik a haditengerészehez s fokozottabb erővel működik közre az olasz tengerészet fejlesztésére. Az olasz haditengerészetnek is van már két hydroplánja s ezek egyike, a Casaliere nevű, Speziában van ép most kipróbálás alatt. Az eddigi próbarepülések nem jártak valami nagy sikerrel s csak a múlt héten sikerült egy pilótának baj nélkül felszállva, a hydroplánnal Elba szigetére és onnan visszarepülni, amelyvel azután el is dől a hydroplán használhatóságának kérdése, mivel az eddigi sikertelen kísérleteket az okozta, hogy nem volt a gép kezelését értő jól berepült pilótájuk. A másik, a Laucanti nevű, hydroplán Nápolyban állomásozik s az ezzel végzett repülési kísérletek fényesen sikerültek. Most mindkét típusu gépből még két-két ilyen rendel a tengerészet részére az olasz haditengerészeti miniszter. A közelmúltban szolgálaton kívül helyezett „Cittá di Milano” páncélos cirkáló a múlt hét folyamán befejezte a már májusban megkezdett, a szicíliai Sirakuza, Tripolisz és Bengházi közti tengeralti kábel lefektetési munkálatokat. Ez a kábel most — a hadiállapot követelte bizonyos korlátozásokkal azonban — immár az összes táviróforgalom részére rendelkezésre áll. Ezenkívül lefektetett a cirkáló egy ideiglenes kábel-vonalat is, amely azonban csakis katonai célokat szolgál.

— **Óvintézkedése a pestis ellen.** A tengerészeti hatóság valamennyi alárendelt révhatárhoz és révözeghez valamint a marinschizzai tengeri vesztelő intézethez a következő két körrendeletet intézte:

— Megállapítván, hogy az Antillák több szigetén a pestis fellépett, Középamerika szigeteiről Fiuméba, vagy a magyarhorvát tengerpart valamely kikötőjébe érkező hajókkal szemben a Párisban kötött nemzetközi egyezmény beicikelyezéséről szóló 1909. évi XXI. törvényeknek ezen hatóság 1910. évi január hó 21-én 179 sz. a. kelt körrendeletével közzétett határozmányai alkalmazandók.

A másik körrendelet így szól:

— Megállapítván, hogy az egyiptomi Alexandriában, valamint Port-Saidban a pestis fellépett és hogy ezen betegség tájkáros formában Egyiptom belsejében is létezik Egyiptomnak a Földközi- és Vörös tengeri kikötőiből Fiuméba vagy a magyarhorvát tengerpart valamely kikötőjébe érkező hajókkal szemben a Párisban kötött nemzetközi egyezmény beicikelyezéséről szóló 1909. évi XXI. törvényeknek ezen hatóság 1910. évi január hó 21-én 179 sz. a. kelt rendeletével közzétett határozmányai alkalmazandók.

— **Mit csinál a „Dalmatia”? A Trieszt és Dalmácia között közlekedő Dalmatia osztrák hajós társaság a forgalom növekedése folytán elhatározta, hogy hajóparkját szaporítani fogja. A társaság megbízást adott a lussinpiccolói Martinolich-féle hajógyárnak, hogy két nagy, személy- és teherforgalom lebonyolítására alkalmas hajót építsen. Míg a hajógyár hozzálát az új hajók építéséhez, azalatt a raguzai társaság egy újabb és nagyobb hajó megrendelése ügyé-**

ben tárgyal a lussinpiccolói gyárral. Az új hajókat, hír szerint, a legmodernebbül szerelik fel és az utasok minden igényeit ki fogják elégíteni. Ime, ily rohamosan szaporítják az osztrákok a magyar koronához tartozó Dalmáciába járó hajókat.

— **170 új hadihajó.** Rómából jelentik: Most jutott köztudomásra a kormány új flota-programja, amely rengeteg milliókat fog felemészteni. A tengerészeti minisztérium azt tervezi, hogy a közel jövőben 14 páncélost, 36 torpedóvadászt, 60 torpedónaszádót, 60 tengeralattjáró naszádót építtet.

— **Baleset a hajón.** Sudich Miklós 18 éves matróz tegnap délután az Ungaro-Croata egyik hajójának fedélzetén, munkája közben elesett s jobb lábát kifecamította, valamint súlyos zúzódásokat szenvedett. Bevitték a kórházba.

— **Hütlenné alkalmazott Markovics Sándor** pékemester a napokban megbízta kocsisát, Geier Miklóst több számla inkasszállásával. A kocsis százötven koronát beszedett és eltűnt Fiuméből. Markovics a hütlenné alkalmazott ellen feljelentést tett a rendőrségen.

— **Megégett szakácsnő.** Az abbaziai Lokey-étterem konyhájában tegnap súlyosabban megégett egy szakácsnő. A kályha körül foglalatoskodott, miközben egy szikra kipattant és lángalobbantotta a szakácsnő ruháját. A szakácsnő ezt későn vette észre s több égési sebet szenvedett. A mentők elszállították az abbaziai betegháza.

— **A festő balesete.** Tegnap délután 2 órakor Deko Máttyás festősegéd a Susákon épülő Golob-ház egyik állványáról lezuhant s a fején súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Táviró-állomások a hajón.** Az Osztrák Lloyd „Africa” és „Habsburg” hajóin, ugyszintén az Austro-Americana társaság „Atlanta” gőzösén hajótáviró-állomást állítottak fel, amely a nagyközönség rendelkezésére áll. A hajóról vagy a hajóra küldött táviratok után szavanként 30 f. hajódíj fizetendő, amely a legkisebb távirat 3 korona. A belföldi forgalomban (Póliát és Sebenicót kivéve) a távirat szavanként 56 fillérbe kerül, a legkisebb távirat 5 korona 60 fillérbe. Ilyen hajótáviró-állomás ezidő szerint már működik az Austro-Americana „Kaiser Franz Josef I.”, a „Columbia”, a „Sofie Hohenberg” és a „Francesca” gőzösein, ugyszintén az Osztrák Lloyd „Heknan”, „Wien”, „Körber”, „Vorwärts”, „Austria”, „Bohemia” és „Trieste” hajóin. Az új állomásokkal együtt az osztrák kereskedelmi hajókon meghonosított táviró-állomások száma 14-re szaporodott.

— **A kikötőből.** Aug. 17. Érkezett: „Matheo Verderamo” olasz gőzös Licatából 360 tonna kénnel; „Abbazia” osztrák gőzös Konstantinápolyból 1400 zsák korpával és 770 bál dohánynyal; „Cypria” angol gőzös Liverpoolból 120 tonna bádoggal, 250 hordó vitriollal, 50 bál gyapottal és 20 tonna szódával; „Gallipoli” olasz gőzös Bariból 180 hordó olajjal, 20 hordó borral, 60 láda citrommal és 13 láda butorral; „Jadran” osztrák gőzös Makarskából 12 hordó borral és 20 bál gyapottal.

Indut: „Triantis” görög gőzös Patarszba 780 tonna fával.

— **Új teherfelvonók a kikötőben.** A m. kir. államvasutak igazgatósága versenytárgyalást tartott a fiumei kikötőben létesítendő IV. V. sz. négyemeletes alapincéjű tárházak mindegyikéhez szükséges 8—8 drb. egyenként 2000 kgr. teherbírásu vasszerkezetű villamos üzemű teherfelvonó és hozzátartozó vasszerkezetű aknaajtók szállítására. Ajánlatot tettek: W e r t h e i m J. és T s a a IV. sz. tárházhoz 135.110, az V.-höz 135.120 összesen 270.240 koronával és 10.000 korona engedménnyel. E p p és F e k e t e a IV. sz.-hoz 145.920 koronával. B u b a p e s t — F i l a t o r i g á t, G a n z — D a n u b i u s r. t. a IV. sz.-hoz 161.200, az V. sz.-hoz 161.200 koronával ab Budapest—Józsefváros, B u d a p e s t i s z i-

vattyu- és gépgyár r. t. a IV. sz.-hoz 184.740, az V. sz.-hoz 148.640 koronával. Magyar-Siemens Schuckert művek a IV. sz.-hoz 145.000, az V. sz.-hoz 145.000 koronával ab. K i s p e s t, d r. L i p t á k és T s a a IV. sz.-hoz 156.800, az V. sz.-hoz 156.800 koronával. S c h l i k — N i c h o l s o n r. t. a IV. sz.-hoz 156.560, az V. sz.-hoz 154.560 koronával. Döntés még nem volt.

— **Francia hadihajó török vizeken.** Az Echo de Paris tudósítója jelenti Toulonból, hogy egy francia hadihajó már elindult a tengerészeti minisztérium rendeletére a Dardanellákba.

— **Magyar önkéntes halálos balesete.** A Trieszt melletti Monfalconából jelentik, egy ottani ruhamosó patakban holtan találták U j v á r y Sándort, a 29-ik vadászszázalój önkéntesét. Ujváry Sándor színérváraljai illetőségű s még szombaton eltűnt a kaszárnyából. A fiatal embert csendes és jó modora miatt, úgy bajtársai, mint feljebbvalói szerették. Azt hiszik, hogy nem is öngyilkosság történt. A katonák között szokásos ugyanis, hogy a tápláló esatornában mossák ki ruháikat. Azt gyanítják, hogy a szerencsétlenül járt önkéntes is a szolgálati bluzát akarta kimosni és beleesett a esatornába. A vizsgálat különben még mindig tart, hogy kiderítse a rejtélyes eset részleteit.

TÖZSDE.

	Aug. 16 zárlat	Mai ár. 1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	858.—	853.—
Osztrák hitelrészvény	633.25	650.—
4%-os koronajáradék	87.50	87.30
Osztr.-magy. államvasut	715.50	713.—
Jelzálogbank	462.25	461.—
Leszámitóbank	533.75	552.—
Hazai Bank	302.50	303.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	654.—	661.—
Rimamurányi	785.50	784.—
Salgótarjáni	795.—	805.—
Közuti Vasut	768.50	773.—
Városi Villamos	468.50	410.—
Adria	553.—	556.—
Déli Vasut	105.—	—
Magyar Cukoripar	3045.—	—
Rizsgyár	3970.—	—

Budapesti Gabonátőzsde.

(50 kilogrammonként.)	Aug. 16 zárlat	Mai ár. 1 óra
Buza októberre	11.49	11.52
Buza áprilra	11.85	11.85
Rozs októberre	9.49	9.58
Tengeri augusztusra	9.47	9.50
Tengeri szeptemberre	9.23	9.28
Tengeri májusra	7.58	7.66
Zab októberre	9.65	9.95

Bécsi Értéktőzsde.

Osztrák hitelrészvény	654.—	650.75
Magyar hitelrészvény	858.—	855.—
Osztrák magy. államvasut	714.—	713.—
Déli Vasut	—	104.—
Alpesi	1033.50	1034.—
Skoda	—	760.58
Osztr. koronajár.	87.65	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi köté- sek átlagár.
Fiumei 4%-os köicsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	640.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	305.—
Fiumei Népbank	114.—
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	228.—
I. Horvát Takarékpénztár	5750.—
„Indeficienter” tengerhajóz. társ.	90.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	7900.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1080.—
Orient tengerhajózási társ.	1250.—
Ált. Forgalmi r. t.	2300.—
Magyar Olajgyár	213.—
Austro-Americana	303.—
Navigazione Libera Trieszt	675.—
Osztrák Lloyd	589.—
Stabilimento Tecnico	11.000.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	464.—
I. Trieszti Rizsgyár	955.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	423.50
Spalato Portland Cement	439.—
Assicurazioni Generali Nap.	939.—
Riunione Adriatica	4185.—

— **A szomszéd bosszuja.** Szomoruan fujta egy idő óta a trombitát az abbaziai zenekarban K o s b a p Ferenc. Tíz nap alatt vagy 25 csirkéje mult ki gyanus körülmények között, ami mód felett elkésztette és érzékenyen megkárosította a derék trombitást. Már valahogy csak elviselte volna azt a csapást, ha tegnap újból egyszerre 10 csirkéje nem döglök meg. Erre már elhagyta a türelme és feljelentette az esetet a voloseai csendőrségen. A csendőség hamar rájött arra, hogy kinek áll érdekében a csirkék tömeges elpusztítása. A trombitás szomszédja mérges eledelt dobott a csirkéknek, mert haragudott a trombitásra. A csendőség a gonosz szomszéd ellen megindította az eljárását.

— **Eltűnt yacht.** Eckernförde kikötőjében a német révhatóság kémkedés gyanúja miatt letartóztatott öt angol kirándulót, kik kedvtelésből utaztak a Crescent yachton és a szép tájakat fényképezték. Kielbe vitték a gyanus idegeneket, de csakhamar szabadlábra helyezték mindnyájukat mert kiderült a vád alaptalansága. Az angolok sok zaklatás után siettek yachtjukra s értesítették londoni rokonaikat jövetelükről. Azóta a Crescent eltűnt s mivel egy hét óta nagy vihar dúl a tengeren, féltő, hogy a yacht elmerült.

Távirat — Telefon.

A király a dalmát vasutakért.

GABLONZ, aug. 17. A legbeavatottabb helyről szerzett információk szerint a király sajátkezűleg irt levelet intézett lovag Auffenberg hadügyminiszterhez. A király leveleiben arra kérte meg a hadügyminisztert, hasson oda, hogy a dalmát vasutak mennél előbb kiépüljenek s hogy a bosnyák-hercegovinai vasutakkal mielőbb meglegyen a csatlakozás.

Berchtold és Auffenberg viszálya.

BÉCS, aug. 17. Beavatott helyről szerzett információ szerint gróf Berchtold külügyminiszter és lovag Auffenberg hadügyminiszter között az utóbbi időben rendkívül elhidegült a viszony. Berchtold nemcsak a rosszul sikerült acélágyu-ügy miatt neheztel a hadügyminiszterre, hanem azért is, mert Auffenberg feltűnően soka foglalkozik a külpolitikával.

A bécstővárosi választás.

BÁCSÓVÁROS, aug. 17. Báró Gromon Dezső halálával megüresedett bécstővárosi kerületben ma ejtették meg a választást. A munkapárt jelöltje dr. Evetovics János rom. kath. lelkész, az egyesült ellenzék pedig dr. Hadzsi Kosztát léptette fel. Délután 11 óráig a kerület három magyar községe szavazott le s a szavazás aránya ez volt:

Dr. Evetovics János	426
Dr. Hadzsi Koszta	38

A szavazás alatt incidens nem fordult elő.

Kovács Gyula ügye.

BUDAPEST, aug. 17. A Kovács Gyula országgyűlési képviselő fogvatartása ellen beadott felebbezés ügyében a kir. tábla kedden dönt véglegesen.

Franciák tanulmányutja Magyarországon.

BUDAPEST, aug. 17. Páris város tanácsa nemrég nagyobb összeget szavazott meg 450.000 munkás és kispolgár számára

építendő olcsó városi lakásokra. Az óriási befektetésre való tekintettel Páris városa több tanácsost küldött ki a külföld nagyobb városaiba a kérdés tanulmányozására. Ma reggel Bécsen át Budapestre érkezett ez ügyben a francia főváros hat községtanácsosa. Ezek tüzetesen megsejlelték a kispesti Wekerle-telepet, a népszállót és a művésztelepet és igen nagy elismeréssel nyilatkoztak a látottakról.

Feljelentés magyar aviatikusok ellen.

BUDAPEST, aug. 17. A napokban több aviatikus megjelent a Vas Géza és fia cégnél, motorok vásárlása céljából. Mint-hogy a cég nem akarta a motorokat hitelbe adni, az aviatikusok, nevezetesen Kolbányi, Doleschall és Kvasz András öccse fényes nappal erőszakkal elvitték, illetve elrabolták a kiválasztott motorokat. A rablás mozifilmre való jelenetek között játszódott le. A Vas-cég feljelentést tett a rendőrségen az aviatikusok ellen.

A Kereskedelmi Bank csalója.

BUDAPEST, aug. 17. Bauer Bajor Lajost ma is hosszas kihallgatásnak vetette alá a vizsgálóbíró. A bankesaló Vázsonyi Vilmos dr. országgyűlési képviselőt nevezte meg védőjéül. Bauer Bajor a vizsgálóbírónak teljes részletességgel elmondta a család és bonyolult szokásának részleteit.

Vérezgő főhadnagy.

NAGYVÁRAD, aug. 17. A katonai gyakorló téren véres eset játszódott le tegnap délelőtt. A cöllovó helyiségben a póttartalékos katonák tartották gyakorlataikat. Sztojka Miklós honvéd közkatona következetesen rosszul tartotta fegyverét és így a lövései nem sikerültek. Vályi Miklós főhadnagy szándékosságot vélt felismerni a közlegény viselkedésében s ezért leszidta a többiek előtt. A katona erre földhöz csapta fegyverét s rákiáltott a főhadnagyrára:

— Csináljon most már a főhadnagy ur, amit akar!

A főhadnagyot ekkor végleg elöntötte a düh, kardot rántott és a közlegény felé sujtott. A katona nyomban eszméletlenül esett össze s fejét elborította a vér. A vágás oly súlyos volt, hogy koponyaesontörést okozott. Sztojkat beszállították a csapatkórházba. Állapota válságos. A vizsgálat megindult.

Földrengés Magyarországon.

BUDAPEST, aug. 17. Gyömrő és Tápiósüly községekben ma reggel 5 óra 7 perckor gyenge földrengést észleltek. A földrengés iránya keleti volt.

Automobilos csempészek balesete.

STUTT GART, aug. 17. Ellwangen községen keresztül elhaladt egy automobil, melyben csempészek ültek. A száguldó gépkocsi több gyermeket elütött. Az automobil feltartóztatására egy kocsit tettek keresztbe az utcatesten. Az autó nekiment a kocsinak és megromlásodott. A csempészek sértetlenek maradtak és elmenekültek. Az automobilban nagy mennyiségű szacharint találtak.

Rosenthal bankár hagyatéka.

KÖLN, aug. 17. Newyorkból táviratozzák, hogy Rosenthal, a meggyilkolt játékbank tulajdonos 14 millió márkát hagyott örökségül uégy hozzátartozójának.

Olasz győzelem Tripolisban.

RÓMA, aug. 17. Garioni tábornok tegnap táviratilag jelentette, hogy csapataival

elfoglalta Regdalinet. A harc reggeitől estig tartott s a törökök nagy veszteségeket szenvedtek.

Az albánok Üszkűbben.

ÜSZKÜB, aug. 17. Az albánok vezére Issa Bolje'inaz diadalmenetben bevonult a városba. A lázadók Üszkűbben gyülekeznek, hogy kikiáltásuk függetlenségüket. Az összes foglyokat szabadonbocsátották.

Hadihajóink a Keleten.

BÉCS, aug. 17. Távirati jelentés szerint a „Kaiser Franz Josef“ esatahajóink Shanghaiba érkezett.

A biscayai tengeri katasztrófa.

MADRID, aug. 17. Legujabban megállapították, hogy a biscayai öbölben 150 halász vesztette életét a minapi vihar alkalmával.

Kémkedés Németországban.

BOROSZLÓ, aug. 17. A Herderstrassen kémkedés gyanúja miatt a rendőség házkutatást tartott, több embert letartóztatott, másokat pedig rendőri felügyelet alá helyezett.

Kereszténymészárlás Albániában.

CETTINJE, aug. 17. Hivatalos forrásból jelentik, hogy a montenegrói határ mentén lakó keresztények között a ragovai arnóták rettenetes mészárlást vittek véghez. A keresztények közül sokan Montenegróba menekültek. A lakosság között nagy izgalom uralkodik.

„Margherita“ mozgó

Via Alessandro Manzoni 3.

Hetenként háromszor

új, fényes műsor!

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Minkét szalóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ősforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Elsőrendű minőségű, pontos schaffhauseni-, Omega-, Zenith- és Glashütte-órak, arany, ezüst és acélban, leggazdagabb választékban, olcsó szabott árak mellett kaphatók

Engelsrath I. ékszerésznél

Fiume, Dante-ter 5.

Fick Abbáziába,

Zátonyra jutott német torpedóhajó.
KIEL, aug. 17. A 112. sz. torpedóhajó
tegnap zátonyra jutott. Egy gőzös és 1 tor-
pedóhajó fáradozik megmentésén.

—o—
Tiltakozó gyűlés Belgrádban.
BELGRAD, aug. 17. Az itteni diákok
tiltakozó gyűlést hívtak egybe Jukies halál-
ra ítéltetése miatt.

—o—
A methyllalkohol.
NEU-STRELITZ, aug. 17. Egy lapje-
lentés szerint a legutóbbi három hónapban
mintegy 60 methyllalkohol mérgezés történt
Németországban. Ezek egyharmada halál-
lal végződött. A methyllalkohol használata
ellen rendelet van készülöben.

Használt és új butort

veszek és eladok.

Meghívásra házhoz is jövök.

HERSKOVITS S. butorkerekedőnél
Via G. Parini 6. szám.

A Klotild-Fürdő és Pensio Fiume-Susák

megnyilt. Vasárnaponként katona-
zene.

Resch Antonia.

LEDERER PENZIO ABBAZIA

Habsburg villa és Park szálló.

120 szoba. Lift. Fürdők a házban.
Villanyvilágítás. Arnyas kert. Gyönyörű kilátás
a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától
feljebb. Családoknak engedmény.

Az Alföldi Gazdasági Egyesület „SZÉCHÉNYI“

fiatanevelő és tanintézete Budapest
leggyorsabb és legszebb he-
lyén- a Dunaparton- felvesz: elemi-,
közép- és felsőiskolai rendes és
magántanulókat.

Az intézetnek 16 elsőrendű tanára van,
kik egyéni oktatásban és nevelésben ré-
szesítik a növendékeket. Legmodernebb be-
rendezés.

Magántanulóknak és bejáró növendé-
keknek külön tanfolyamok. Német, Fran-
cia, angol társalgás. - Zene. - Torna - Sport.
Jelentkezhetni az: Alföldi Gazdasági E-
gyesületnél: Budapest, VII, István ut 81.
Telefon: 165-33.

Főrangú hölgyek legkedvencebb szépítőszere
a FÖLDES-féle

Margit-Créme

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok
millió urhölgy használja, mert a legújabb tudó-
mányos buvárlatok alapján készült arc-crème és
mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a

legjobb és teljesen ártalmat-
lan arc-szépítő és finomító.

A Margit-crémet a bőr azonnal felveszi, miért is
rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő
gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle
és az üde, telt bársonysima s rózsafelhér lesz.

Pár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szeplők,
májfoltok és mindennemű kiütése!

A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az
arcot, hanem ápolja és megóvjá az időjárás, a
nap és szél minden befolyása ellen.

Utánzóktól és hamisítványoktól óvakodjunk!

Kapható az egész világon. Tégelye 1 K és 2 K
Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K 20 fill.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARADON.

Kapható Fiumében: Skodák H.
Babich Hinko, Catti György, Prodam Johann, Franco
Prodam és Dr. Mirzan A. Gyógyszertárban, Ernesto
Benco, Jechel Francesco, Favacich Fratelli, Papp R.
és Capudí M. drogeriákban.

Tanárok, kórházorvosok és gyakorlóorvosok

ismételten kijelentették, hogy a

DIANA

Sósorszesz

menthollal

számos esetben fájdalomcsil-
lapító szernek bizonyult.

A társadalom minden rétegé-
ből érkeznek naponta elismerő
nyilatkozatok a

Diana- Sósorszesz

kitünő sajátságai felől.

A Diana-Sósorszesz ajánlatos:

1. A test bedörzsölésére reggel
és este.
2. A mosdóvízzel való keverés-
hez.
3. Hajmosószernek.
4. Szájviznek.
5. Izzadság ellen,
6. Edzésre.
7. Massagera.
8. Fejfájás ellen.

1 üveg ára K --.50

2 " " " 1.20

3 " " " 2.40

Mindenütt ::

:: kapható.

Valscurignei parcellázott telepén 2-3-4 szobás **családi há-
zakat, villákat** és több lakásból álló **emeletes házakat**
épít modern kivitelben a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett
eladásra és bérbeadásra.

A telepen, a melynek kiterjedése circa 170.000 m², **telkek**
is eladók. **A telep csatornázással, vízvezetékekkel s vil-
lanyvilágítással van ellátva.**

A társaság ipartelepén gyártott **égett mész, zuzott ka-
vics, homok és hőszigetelő anyag** kapható.

Értekezni lehet a társaság műszaki irodájában

Via Clotilde 4 szám a.

„ADRIA“ szálló és étterem

Via Adamich 5. szám, Telefonszám 482.

Kitünő konyha. - Kőbányai polgári sör. - Elegáns vendégszobák, tengeri kilátással. - Jól elkészített tengeri halak.

Tulajdonos

Tranquillo de Negri.

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek, Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, **Triesztől Bécsig.** Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

A „Valódi“ : Franck: kávépótlék ismertetőjele a kávédaráló.

Gyakran utánozzák.

Azért óvatosság a bevásárlásnál!

A „Valódi“ : Franck: a legjobb hazai nyersanyagból készítetik.

Gyár Kassán.

im 119/2464

VETERAN

- Tárgysorsjáték -

rendezi az ő Felsége a Király legmagasabb védnöksége alatt álló

Finmei I. Hadastya Egyesület.

1000 nyeremény 20.019 kor.

összértékben.

Főnyeremény Kor. 10.009.

Huzás a n. mélt. m. kir. pénzügyminisztérium rendelete alapján elhatalasztatott 1912 december 29. ére.

Sorsjegyek minden bankban és dohánytörszében kaphatók.

Egy sorsjegy ára egy Kor.

A legkellemesebb izü és legolcsóbb savanyuviz a

Pécsi Tettye : forrásviz :

kapható minden drogeriában és étteremben.

Fiumei raktár: Fratelli Tausz cégnél - Telefon 186 szám.

Egy okos fej minden alkalommal

Dr. OETKER sütőporát használja a 12 f.

Teljesen higiénikus, orvosok által ajánlott élesztőpótló. Használata által minden tészta nagyobb, lazább és könnyebben emészthető lesz.

Dr. OETKER-féle Vanilincukor a 12 f.

a legnemesebb főszere minden tésztaé, kakaó és tea, csokoládé és krém, kuglupi, torta, pudding és tejszín, továbbá finom vagy porcukorral vegyítve mindennemű sütemény behintésére. Pótol 2-3 cső vaniliát. Ha fél-csomag Dr. OETKER VANILINCUKROT 1 kgr. cukorral keverünk és ebből 1 vagy 2 teáskanálnyit 1 csésze teára öntünk, úgy egy kitünő aromájú, teljes italt kapunk.

Dr. OETKER-féle sütőpora és vanilincukra minden fűszerkereskedésben stb. kapható. Kimerítő használati utasítás minden csomag mellett van. Receptgyűjtemény ingyen!

ADELSBERG

a világhírű barlangváros legelőkelőbb szállója

Grand Hotel Adelsbergerhof

Penzió, étterem, kávéház, autogarage.

OLCSÓ ÁRAK.

A szálló hatalmas park közepén fekszik. Üdülőknek igen alkalmas hely.

Hungaria Pensio LUSSINGRANDE.

Elégáns, napos lakosztobák; férfi- és hölgy-szalon kert. 2 terrasz. Villanyvilágítás.

Teljes penzió: lakás háromszori étkezéssel napi 7.— korona.

Ragályos és tuberkulotikusok nem fogadhatnak be. Pichelmayer Lajos tulajdonos.

Magyar borok!

Ajánlok kitünő visontai és mátra-hegylajai **fehér rizling** és **vörös borokat**, szavatolt természetes tiszta minőségben, literjét 70 fillérért, avagy házhoz szállítva, fogyasztási adóval együtt 90 fillérért.

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápáry 16.

Le-kisebb vétel 30 liter. Mintát ingyen.

CIRKVENICA

Szálloda HORVÁTH Étterem

Penzió

Magyar ház, magyar konyha, magyar borok. - Olcsó árak.

Hotel „Vinodol“

CIRKVENICA

Étterem - Kávéház - Penzió

Modern Női Fodrász Terem
CORTE ANGELO, FIUME
Corso 27 sz., I. emelet. Telef. 2-27.
COIFFEUR - POSTISEUR - PARFUMFUR.

Onduláció, jelmez-parókák kézápolás (Manicure), arcmassage vilamos árammal és gőzzel. - Hajfestés és fejmossa, a fejszárítása villamos készülék segítségével. Hajmunkák, párisi, londoni és bécsi modellek szerint.

Külön termek - Kívánságra házhoz küldök.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás, lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

Teljes penzió napi 10 líráért.

Szabados Penzió, Abbazia Villa Jolanda és Villa Melanie

Mind a kettő közvetlen a tengerparton. Saját tengeri fürdő. Elismert jó magyar konyha. Olcsó árak.

„Varázfuvola“. Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázfuvola“ rendkívül kellemes, 20 acél trombitahangjai és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Wagner „Hangszer-Király“ országsszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható. Budapest, József-körút 15. - Gyorsjavító műhely. - Kérjen tenykepés hangszerárgyűjteményét.

Kávés és Tejmérés

Fiume, a Kapucinus templon épületében. - Friss tej és tejtermékek, kívánatra házhoz is szállítatnak.

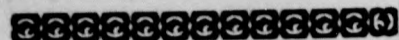
Kávés. Csokoládé. Tea.

Magyar, német és olasz lapok.

Olcsó árak!

Számos pártfogást kér

Ljubich Jozefin tulajdonosnő.

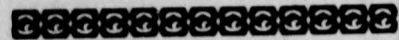

LOVRANA LEGOLCSÓBB

és legjobb étterme

„a szép karintiai nőhöz“

(„Zur schönen Kärntnerin“)

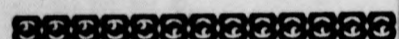

- CIRKVENICA -

Caffé Central

Cirkvenica egyetlen kávéháza és cukrászdája a tengerparton. Bel- és külföldi hírlapok.

JÁTEKSZOBÁK - BILLIÁRD.

Uj bőrkereskedés

Vlašić Pavao

Fiume, Via Galileo Galilei 2. sz.

Bőrneműek és cipészkelek raktára. Cipő felsőrész készítés.

Jutányos árak, Szolid kiszolgálás.

ABBAZIA

: Hotel, Penzió és Caffé-Restaurant :

„TRAUBE“

Árnyas kert. Kényelmes fedett helyiségek. A fürdőhely legolcsóbb étterme. Magyarok találkozó helye.

ABBAZIA

CAFÉ WAGNER KÁVÉHAZ

Fényűzően berendezett kávéterem. Külön játék és billiard szalonok. Tengerparti terras és kerthelyiség. Bel- és külföldi lapok nagy mennyiségben. Különlegességek és frissítők

Számos látogatást kér
WAGNER RICHARD, tulajdonos

Alla Stazione

étterem a pályaudvarral szemben. Kíváló konyha. - Mindenkor friss sör. Olcsó árak.

Tulajd: **Andriancich Ant.**

a fiumei Deák szálló volt portása.

TRIESZT

Egy koronás heti részletre

mindennemű vászon, kézmű, függöny, kép, képkeret és tükörárú. Levelezőlap hívásra megbízottam házhoz jön. **Weisz Márk**

Tel. 15-56. Fiume, Via Carducci 16. III.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart lapkiadó vállalat“

Cantridai fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kíváló konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Viilanyos összeköttetés Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehérneművel 40 fillér.

Olcsó fürdőbérletjegyek.

Ára 30 K.

Nincsen Önnek rendes háztartása ha Eclipse dagasztógepe nincsen

3 perc alatt lehet vele bármilyen tészta tökéletesen átdagasztani.

Minden vas- és edényüzletben kapható.

Bővebb felvilágosítást ad: **The Eclipse Selling Company** képviselője, **Eckel Egon**, Fiume Via del Fosso 9. szám.

LUSSINPICCOLO

HOTEL LIBURNIA

közvetlen a kikötőnél. - Elegánsan berendezett, tengerre nyíló szobák. Olcsó penzió. Egész éven át nyitva. Caffé-restaurant a házban saját kezelésben.

„HELIOS“

Magánnyomozó és Világtudakozó Vállalat.

Elvállal bizalmi, házassági, örökségi és kényes ügyekben teendő kutatásokat, megfigyel legdiszkrétben személyeket, üzleteket, lakásokat. Megbízható értesítés bárki-nek viszonyairól, életmódjáról és előéletéről. Előkelő összeköttetések bel- és külföldön.

Fiume, Via del Municipio 7. sz.

Magyarok!!

Aki jó tisztán kezelt bor akar inni, vagy frissen csapolt kőbányai sört, aki jó magyaros ebédet és vacsorát akar enni az siessen

Misics András vendéglőjébe

Via Francesco Petrarca 6.

Éjjel 2 óráig nyitva.

MEGNYILT

Risztics Milán

fodrászüzlete

(VUJA M. mellett).

Hygienikus.

Modern.

Kitüntetett angol női- és férfi szabó.

Legdivatosabb ruhákat gyorsan és kivitően végzi. Javítás valamint ruhavasalás elfogadtatik.

Guczul András, Abbazia.

Ha egészségét félti

„ADRIA“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytisza. Bakteriamentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénssavval telítve fertőző betegségeknek, étvágyzavaroknak és emésztési nehézségeknek igen hasznos ital. Borral keverve kellemes tisztító hatása.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep **ABBAZIA** Friedrichshof.

KINCSETÉR

Tordy-féle Hollandi 3 király tea

mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legkacacsabb gyomorbetegségek is segít. Csomagja (kbl. 10-12-szeri használatra) gyógyfárbán 50 fill.

Minden gyógytárban kapható.

Fehérnemű és uri divatcikkek,

csecsemő fehérneműek különlegessége

: **Vuja M.** :

Fiume, Via Adamich.

Telefon 74. szám.

LOVRANA

„Adria“ kávéház

Nagy strandterrasse, gyönyörű tengeri kilátás. A legelőkelőbb társaságok találkozó helye. Abbaziából hajón és villamoson kellemes kirándulás.

Tulajdonos: **Glück Alfonz**

a Quarnero kávéháznak sok éven át volt igazgatója.

TÓTH JÁNOS

Magyar vendéglője

a legolcsóbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Kőbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

ÉTTEREM LUSSINGRANDE. NARODNI DOM

Villásreggeli, ebéd vacsora. Nagyon olcsó árak, frissen csapolt sör.

Renko Ferenc Kávéháza

ABBAZIA, a Tommasich Fürdőnél

Árak:

Fehér kávé	30 fillér
Tea rumimal	40 „
Üveg sör	40 „
1 liter bor	1.20 „
Tej	24 „

Nyomatott a „Polinnia“ nyomdában Fiume.